

Dosarul nr. 2ra-635/21

Prima instanță: Judecătoria Drochia sediul Glodeni (jud. V. Noga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, S. Șleahțișki, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Serviciul
Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord

în cauza civilă la cererea lui Boris Sandu cu privire la constatarea faptului
acceptării succesiunii și a locului ei de deschidere

împotriva deciziei din 14 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
admis apelul declarat de Boris Sandu, reprezentat de avocatul Constantin Stănilă,
casată hotărârea din 25 august 2020 a Judecătoriei Drochia sediul Glodeni și emisă
o nouă hotărâre

constată:

La 6 august 2020, Boris Sandu a depus cerere cu privire la constatarea faptului
acceptării succesiunii și a locului ei de deschidere, persoana interesată Primăria
com. Balatina r-nul Glodeni.

În susținerea acesteia a invocat că tatăl lui este Pavel Sandu, care s-a născut în
anul XXXXX și a decedat la XXXXX.

A comunicat că Pavel Sandu a avut 4 surori: Vera, născută în anul XXXXX,
Valentina, născută în anul XXXX, Maria, născută în anul XXXX și Profira, născută
în anul XXXXX, fapt ce reiese din certificatul de arhivă nr. 135 din 28 iulie 2020.

La fel, a menționat că sora tatălui său, Maria a decedat la XXXXX, iar sora
Profira a decedat la XXXXX, fapt ce reiese din xerocopiile certificatelor de deces,
surorile Vera și Valentina, la fel, nu sunt în viață.

Sora tatălui său, Maria nu a fost căsătorită și nu a avut copii, iar sora Profira a
fost căsătorită și a avut doar un copil - fiul Boris, care a decedat la XXXXX și care,
la rândul lui, nu a fost căsătorit și nu a avut copii.

Din xerocopia certificatului de deces al tatălui său Pavel Sandu urmează că
acesta a decedat la XXXXX, adică înaintea surorilor Maria și Profira.

Din certificatul de arhivă nr. 135 din 28 iulie 2020 urmează că tatăl său Pavel Sandu și surorile lui, Maria și Profira au avut aceeași părinți, Petru Sandu și Alexandra Sandu.

A precizat că, deoarece sora tatălui, Maria era singuratică, fără copii, aceasta locuia cu sora ei Profira.

Cu câțiva ani până la decesul lor, deoarece erau la vârsta de peste 70 ani, bolnave și neputincioase, de gospodăria lor, unde locuiau, practic doar dânsul avea grijă, or fiul Profirei Iațuc, Boris Iațuc era o persoană indiferentă și nu se îngrijea de el, de mama lui Profira și de mătușa lui Maria, sistematic făcând abuz de băuturi alcoolice.

Astfel, anume dânsul avea grijă de întreținerea normală a caselor de locuit, de reparația lor curentă, de alte lucrări de îngrijire din gospodărie.

La fel, primea, transporta și aproviziona surorile tatălui său și pe vărul Boris cu plata de arendă sub formă de cereale, cu nutrețuri și combustibil pentru iarnă.

Erau cazuri când le pregătea și mâncare.

A evidențiat că până la deces, surorile tatălui său, Maria și Profira, cât și vărul Boris se exprimau că averea lor îi va reveni dânsului după decesul lor, dar nu au reușit să întocmească testamente, deoarece au decedat subit.

A afirmat că dânsul a organizat funeraliile surorilor tatălui său, Maria și Profira, cât și a vărului Boris, a suportat cheltuielile de înmormântare și de pomenire a lor fapt ce reiese din certificatele nr. 499, 500 și 501 din 22 iulie 2020.

A menționat că după decesul mătușii Profira Iațuc a rămas o casă de locuit cu terenul aferent de 0,108 ha din sat. XXXXX r-nul XXXXX, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, o casă de locuit cu terenul aferent de 0,1172 ha din sat. XXXXX r-nul XXXXX, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, un teren agricol cu suprafața de 0,6297 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, un teren agricol cu suprafața de 0,139 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, cât și terenul pentru grădini cu suprafața de 0,192 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, amplasate în extravilanul sat. XXXXX, fapt ce reiese din titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren și certificatele SCT Glodeni din 28 iulie 2020 și 5 august 2020.

După decesul mătușii Maria Sandu a rămas un teren agricol cu suprafața de 0,139 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, un teren agricol cu suprafața de 0,6294 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX și un teren pentru grădini cu suprafața de 0,1828 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, amplasate în extravilanul sat. XXXXX, fapt ce reiese din extrasul din decizia Primăriei com. Balatina nr. 1/1 din 10 martie 1992, titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren și certificatele SCT Glodeni din 28 iulie 2020 și 5 august 2020.

După decesul vărului Boris Iațuc a rămas un teren agricol cu suprafața de 0,3149 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, un teren agricol cu suprafața de 0,0692 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX și un teren pentru grădini cu suprafața de 0,1 ha, înregistrat cu nr. cadastral XXXXX, amplasate în extravilanul sat. XXXXX, fapt ce reiese din titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren și certificatele SCT Glodeni din 28 iulie 2020 și 5 august 2020.

A explicat că, după decesul mătușilor Maria și Profira, cât și după decesul vărului Boris, dânsul a rămas în posesia caselor de locuit cu terenul aferent, a terenurilor agricole, cât și a terenurilor pentru grădini, până în prezent a achitat impozitul pentru aceste imobile, a îngrijit de case, a efectuat reparația curentă a lor, a prelucrat terenurile și a strâns roadă, a achitat energia electrică.

Din certificatul nr. 508 din 29 iulie 2020 urmează că după decesul mătușii Profira a reparat parțial acoperișul casei, ce aparținea ultimei și a construit un gard la gospodăria acesteia cu lungimea de 85 m.

Din certificatul nr. 07 din 29 iulie 2020 rezultă că cotele de teren ale Profirei Iațuc și Mariei Sandu se află în arendă la CAP „La fontan” din anul 1999 și plata de arendă după decesul lor a primit-o dânsul.

Din certificatele nr. 41 din 22 iulie 2020 și 5 august 2020 urmează că Profira Iațuc, Maria Sandu și Boris Iațuc nu au restanțe la impozitele și taxele administrate de serviciu.

Din confirmarea nr. 509 din 29 iulie 2020 rezultă că din anul 2019 până în prezent prelucrează terenul cu suprafața de 0,38 ha, care a aparținut lui Boris Iațuc.

A relatat că, deoarece Profira Iațuc și Maria Sandu îi sunt mătuși pe linie paternă, iar Boris Iațuc îi este văr primar și care nu au lăsat testamente, iar dânsul face parte din clasa moștenitorilor legali, s-a adresat la Biroul notarial Claudia Patereu pentru a primi certificatul de moștenitor legal, care i-a recomandat să se adreseze instanței de judecată cu o cerere de constatare a faptului de acceptare a succesiunii prin intrarea în posesia averii succesoriale.

Din certificatele privind legalizarea drepturilor succesoriale nr. 496, 497 și 498 din 22 iulie 2020 rezultă că este unicul moștenitor legal al Profirei Iațuc, Mariei Sandu și Boris Iațuc și că după decesul lor a intrat în posesia averii succesoriale.

A evidențiat că până în prezent nu și-a legalizat dreptul de proprietate asupra caselor de locuit cu terenul aferent, terenurilor agricole și terenului pentru grădini, rămase după decesul mătușii Profira, asupra terenurilor agricole și terenurilor pentru grădini rămase după decesul mătușii Maria și după decesul vărului Boris.

Astfel, deși prin acțiunile sale, dânsul a acceptat în mod tacit moștenirea, la adresarea sa către notarul din or. Glodeni Claudia Patereu cu chestiunea dată, ultima a invocat expirarea unui termen excesiv de mare după decesul mătușilor Profira și Maria și i-a refuzat eliberarea certificatului de moștenitor, recomandându-i să se adreseze instanței de judecată cu chestiunea privind constatarea faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesie și locul ei de deschidere.

La fel, a invocat că persoana interesată Primăria com. Balatina r-nul Glodeni nu are niciun fel de obiecții în privința cererii formulate și nu pretinde la patrimoniul succesoral rămas după decesul Profirei Iațuc, Mariei Sandu și Boris Iațuc.

După decesul mătușilor Profira Iațuc, Maria Sandu și a vărului Boris Iațuc până în prezent nimeni nu a pretins la aceste bunuri imobile, alți moștenitori care ar putea pretinde la aceste bunuri, nu sunt.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 166, 167, 279, 281, 284 CPC, art. 7, 1500, 1504, 1516, 1517 Cod civil.

A solicitat admiterea cererii, constatarea faptului acceptării succesiunii de către el, după decesul mătușii pe linie paternă Profira Iațuc, decedată la XXXXX, constatarea faptului acceptării succesiunii de către el, după decesul mătușii pe linie paternă Maria Sandu, decedată la XXXXX, constatarea faptului acceptării succesiunii de către el, după decesul vărului primar Boris Iațuc, decedat la XXXXX, constatarea locului deschiderii succesiunii după decesul Profirei Iațuc, Mariei Sandu și Boris Iațuc în sat. XXXXX r-nul XXXXX.

Prima instanță, în faza de pregătire a cauzei pentru examinare, a înlocuit persoana interesată Primăria com. Balatina r-nul Glodeni cu Serviciul Fiscal de Stat.

Prin hotărârea din 25 august 2020 a Judecătoriei Drochia sediul Glodeni, a fost respinsă cererea înaintată de Boris Sandu.

În susținerea soluției emise, prima instanță a conchis că nu au fost prezentate probe pertinente, concludente sau dovezi întemeiate, din ce considerente petiționarul Boris Sandu nu a acceptat succesiunea după decesul mătușilor sale pe linie paternă Maria Sandu, care a decedat la XXXXX, Profira Iațuc, decedată la XXXXX și Boris Iațuc, decedat la XXXXX, în atâția ani și anume de la deces din anul 1998, 2007 și 2018 până la moment anul 2020.

La fel, prima instanță a reținut că de către petiționar nu au fost prezentate careva dovezi instanței de judecată precum că în Registrul dosarelor succesoriale și a testamentelor nu a fost deschisă procedura succesorală și nu a fost acceptată de către alți moștenitori, bunurile succesoriale care s-au aflat în gestiunea defuncților.

Prin decizia din 14 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Boris Sandu, reprezentat de avocatul Constantin Stănilă, casată hotărârea din 25 august 2020 a Judecătoriei Drochia sediul Glodeni și emisă o nouă hotărâre prin care a fost constatat faptul acceptării succesiunii de către Boris Sandu după decesul Profiriei Iațuc, decedată la XXXXX, după decesul Mariei Sandu, decedată la XXXXX și după decesul lui Boris Iațuc, decedat la XXXXX.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a stabilit că la materialele cauzei au fost anexate probe concludente și suficiente de a constata că Boris Sandu a intrat după decesul Profiriei Iațuc, Mariei Sandu și Boris Iațuc în posesia averii succesoriale ale acestora, iar petiționarul este moștenitor al defuncților și alți moștenitori nu s-au constatat a fi.

În partea ce ține de constatarea locului de deschidere a succesiunii, instanța de apel a relevat domiciliul defunctului este cunoscut și nu necesită expunerea în acest sens.

La 17 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a declarat recurs împotriva deciziei din 14 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o nefondată și ilegală, deoarece instanță de apel la examinarea cauzei nu a stabilit pe deplin circumstanțele acesteia, nu a ținut cont de contraargumentele invocate de Serviciul Fiscal de Stat incluse în referința la cererea de apel nr. 26/3-03-09/586 din 4 decembrie 2020, nu le-a dat o apreciere juridică.

Astfel, Boris Sandu a solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii ce constă din bunurile rămase după decesul Profirei Iațuc, Mariei Sandu și Boris Iațuc fără suport juridic probatoriu suficient (extras din Registrul bunurilor imobile, chitanțe privind achitarea impozitului pe bunurile imobile, precum și alte acte ce ar demonstra faptul acceptării de facto a moștenirii) care ar demonstra intrarea în posesie asupra masei succesoriale.

La fel, a subliniat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că la cererea petiționarului nu era anexată informația de la Centrul de evidență a gajului, actelor notariale și a debitorilor din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, din Registrul dosarelor succesoriale și a testamentelor, ce face dificilă aprecierea faptului deschiderii succesiunii pe patrimoniul menționat supra sau acceptarea succesiunii de către alți moștenitori.

A considerat că decizia instanței de apel este contradictorie cu materialele aferente speței.

Astfel, faptele invocate de intimatul Boris Sandu, care au fost puse la baza emiterii deciziei contestate, nu pot constitui temei pentru constatarea faptului acceptării succesiunii.

Totodată, în decizia recurată Curtea de Apel Bălți nu s-a expus asupra solicitării lui Boris Sandu privind locul de deschidere a succesiunii.

La 23 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Boris Sandu, reprezentat de avocatul Constantin Stănilă a depus referință la recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord, solicitând declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 17 februarie 2021 împotriva deciziei din 14 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic